

Instytut Śląski

Seria V

Komunikat Nr 14

Seria V

Śląski kalendarz historyczny

Zadaniem „Śląskiego Kalendarza Historycznego”, ukazującego się co miesiąc w formie komunikatów Instytutu, jest podanie ważniejszych wydarzeń z dziejów Śląska.

Fakt, że będzie to bodaj pierwsza tego rodzaju polska próba ujęcia przeszłości Śląska oraz trudności zebrania potrzebnego materiału historycznego mogą spowodować, że w kalendarzu tym będą niedociągnięcia względnie braki, zwłaszcza w dziedzinach, które nie są jeszcze należycie w literaturze naukowej opracowane. Stąd prośba do wszystkich, którzy braki zauważą, o „komunikowanie ich Instytutowi Śląskiemu (Katowice, ul. Warszawska 37).

L i p i e c

1. 1663

Cieszyńskie bezpośrednio zagrożone przez przednie strażę wojsk tureckich, które w tym roku posunęły się najdalej na północ pod przełęcz Jabłonkowską. W Cieszynie, Pszczynie i szeregu innych miast górnośląskich zarządzono pogotowie zbrojne całego obywatelstwa, oraz modły po kościołach dla usunięcia „niebezpieczeństwa tureckiego”.

1. 1864

Urodził się **Marian Różański**, wybitny działacz oświatowy na Górnym Śląsku, komisarz plebiscytowy w pow. rybnickim; umiera 1927 r.

1. 1869

Karol Miarka zamienia „**Katolika**” na **pismo polityczne**. Przez dziesięć lat pismo to stało w pierwszym szeregu walczących o polskość Górnego Śląska.

1. 1873

Powiat katowicki, wydzielony z powiatu bytomskiego, **zaczyna własną administrację**. Nowoutworzony powiat katowicki liczył 80000 mieszkańców. Dziś na tym samym obszarze zamieszkuje przeszło 1/2 miliona ludności.

1. 1901

Na przygotowanym przez Przybyszewskiego gruncie oraz za jego inicjatywą zaczyna w Katowicach wychodzić „**Gazeta Robotnicza**” jako organ P. P. S. na Górnym Śląsku.

2. 1886

Rozwiązanie przez rząd niemiecki **polskich towarzystw akademickich**. Likwidacją tą m. i. objęte zostało także „**Towarzystwo Górnośląskie**”.

3. 1353

Książę Bolko świdnicki zapisuje swe księstwo córce Annie, żonie Karola Luksemburczyka. Jest to krok w kierunku **oddania Luksemburgom ostatniego niezależnego księstwa śląskiego.**

3. 1941

Ginie w Oświęcimiu **Piotr Feliks**, ur. 11. VI. 1883, zasłużony dyrektor polskiego gimnazjum w Orłowej, szermierz polskości na Zaolziu.

4. 1826

Urodził się **Józef Łepkowski**, prof. U. J., redaktor „Dziennika Górnośląskiego” w latach 1848/49. Umarł 27. II. 1874.

4. 1827

Urodził się **Jan Gajda**, śląski malarz kościołów, poeta ludowy i działacz narodowy. Umarł 8. X. 1911.

5. 1826

Umiera **Jerzy Fryderyk Bauch**, ur. 20. V. 1771, pastor śląski, słynny z polskich kazań.

5. 1845

Zaczyna wychodzić w Pszczynie „**Tygodnik Polski**” pod redakcją Karola Szemla.

5. 1921

Formalne zakończenie III. śląskiego powstania.

6. 1327

Książę Bolesław opolski zatwierdza dla miasta Opola przywilej miejski.

6. 1634

Król polski Władysław IV wstawia się u cesarza za Ślązakami, których ten chce ukarać za udział w wojnie trzydziestoletniej po stronie wroga cesarzowi.

7. 1136

Pierwsza źródłowa wzmianka o górnictwie kruszcowym na Górnym Śląsku. W dokumencie pod powyższą datą zatwierdza papież Innocenty II arcybiskupowi gnieźnieńskiemu m. i. „wieś pod Bytomiem zwaną Zwierzów” (t. j. Chorzów), wraz z górnikami kruszców, srebra itd.

7. 1880

Założenie na uniwersytecie wrocławskim „**Towarzystwa Górnośląskiego**”.

8. 1929

Umiera **Jan Sobota**, ur. 22. XII. 1849 r., włościanin, działacz narodowy i gospodarczy wśród włościan powiatu prudnickiego.

10. 1920

Deklaracja polsko-czeska w Spaa, zawierająca **rezygnację** obu partnerów z **plebiscytu na Śląsku Cieszyńskim, Spiszu i Orawie**.

11. 1889

Umiera **Karol Fryderyk Altmannn**, ur. 14. V. 1824 pod Wrocławiem, pisarz, wydawca i szerzyciel języka polskiego na Śląsku.

14. 1905

Ustawa pruska, **nakazująca do wydziałów robotniczych wybierać osoby znające język niemiecki**.

15. 1242

Błog. Czesław Odrowąż umiera we Wrocławiu.

15. 1920

Sejm polski uchwała „**Statut organiczny województwa Śląskiego**“, nadający tej dzielnicy autonomię w ramach państwa polskiego.

16. 1698

Nowoobрани **król polski August**, elektor saski, przeciąga ze swą armią elektorską **przez Śląsk Górny** w drodze na Kraków. W Mikołowie rozłożył się sztab generalny tejże armii.

16. 1784

Odkrycie rudy ołowianej pod Bobrownikami, co dało początek **wznowieniu kopalnictwa rudy w okręgu tarnogórskim**.

16. 1869

Urodził się adwokat **Kazimierz Czapla**, działacz narodowy na terenie Górnego Śląska. Pierwszy Polak-adwokat na Górnym Śląsku, osiadł w Bytomiu od r. 1919, przewodniczący Podkomisariatu Naczelnej Rady Ludowej w Poznaniu dla Górnego Śląska. Zmarł 5. X. 1930.

16. 1922

Wielkie uroczystości w Katowicach dla uczczenia faktu **powrotu części Górnego Śląska do Polski**.

17. 1402

Książęta śląscy, nie znajdujący należytej opieki u króla czeskiego, zawiązują **związek dla utrzymania bezpieczeństwa** i porządku w kraju. Do związku należeli nieomal wszyscy książęta od Zatora i Oświęcimia na wschodzie, aż do Krosna na zachodzie, biskup wrocławski, rycerstwo i miasta śląskie.

18. 1853

Urodził się dr **Jan Michejda**, poseł ludu polskiego na Śląsku Cieszyńskim i obrońca jego interesów narodowych. Umiera 14. V. 1927.

18. 1868

Dzisiejsze **miasto Chorzów** otrzymuje prawa gminy miejskiej **pod nazwą „Król. Huty“**.

20. 1919

Powstaje „**Śląski Związek Akademicki**“, z ks. dr Kubiną na czele. Związek ten odegrał doniosłą rolę przy przygotowaniu plebiscytu na Śląsku i prowadzeniu Śląska Górnego do polskiej Macierzy.

21. 1894

Na terenie miasta **Wrocławia** powstaje gniazdo „**Sokola**“, najstarsze na Śląsku.

25. 1869

Utworzenie „**Towarzystwa Rolniczego**“ w **Cieszynie**, skupiającego organizacyjnie ludność polską po wsiach Śląska Cieszyńskiego.

25. 1872

Urodził się **Jan Jakub Kowalczyk**, działacz narodowy na Górnym Śląsku, współredaktor „**Górnoślązaka**“, senator R. P. Umarł 22. VII. 1941.

25. 1924

Nieudały **napad niemieckich bojówek** na konsulat polski w **Bytomiu**.

27. 1697

Król polski August II składa w **Piekarach Śląskich** wyznanie wiary katolickiej.

28. 1368

Śmierć księcia świdnickiego Bolka II, najdłużej niezależnego władcy Śląska.

28. 1920

Decyzją Konferencji ambasadorów postanowiono **podział ziemi cieszyńskiej** bez plebiscytu między Czechy i Polskę. Czechom wówczas przyznano t. zw. Zaolzie. Dnia 11. VIII. 1920 wojska czeskie obsadziły Zaolzie, dzieląc granicą stary gród Cieszyński.

30. 1921

Utworzenie Naczelnej Rady Ludowej na Górnym Śląsku, reprezentującej polską ludność Górnego Śląska.

Katowice, w lipcu 1946 r.

U w a g a : Zezwala się na przedruk lub dowolne wykorzystanie komunikatów dla celów prasowych z podaniem źródła.